

Istungidokument

A8-0327/2015

16.11.2015

SOOVITUS

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ja Timor-Leste Demokraatliku Vabariigi vahelise lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitleva lepingu liidu nimel sõlmimise kohta
(07194/2015 – C8-0147/2015 – 2015/0058(NLE))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Mariya Gabriel

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- ***I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- ***II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- ***III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

	Lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
LÜHISELGITUS	6
VASTUTAVAS KOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS	9
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	10

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

**mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu Euroopa Liidu ja Timor-Leste Demokraatliku Vabariigi vahelise lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitleva lepingu liidu nimel sõlmimise kohta
(07194/2015 – C8-0147/2015 – 2015/0058(NLE))**

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (07194/2015),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu ja Timor-Leste Demokraatliku Vabariigi vahelise lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitleva lepingu eelnõu (07125/2015),
 - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõike 2 punktile a ja artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v (C8-0147/2015),
 - võttes arvesse kodukorra artikli 99 lõike 1 esimest ja kolmandat lõiku ja lõiget 2 ning artikli 108 lõiget 7,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitusi (A8-0327/2015),
1. annab nõusoleku lepingu sõlmimiseks;
 2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Timor-Leste Demokraatliku Vabariigi valitsusele ja parlamendile.

LÜHISELGITUS

Suhete raamistik ja lepingu üldsätted

Euroopa Liidu ja Timor-Leste Demokraatliku Vabariigi vahelisi suhteid reguleeritakse koostöölepinguga, mis on sõlmitud ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide vahel (edaspidi „Cotonou leping”), mille liikmeks sai Timor-Leste Demokraatlik Vabariik varsti pärast iseseisvumist. Viimane poliitiline dialoog Ida-Timoriga toimus 16. oktoobril 2014 Brüsselis ning selle käigus otsustati hõlbustada koostööd viisakorralduse valdkonnas.

Kui Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 509/2014 muudeti määrust (EÜ) nr 539/2001, viidi Timor-Leste Demokraatlik Vabariik üle II lisasse, millega kehtestatakse nende kolmandate riikide nimekiri, kelle kodanikud on liikmesriikide välispiiride ületamisel viisanõudest vabastatud. Muudetud määrust (EÜ) nr 539/2001 kohaldavad kõik liikmesriigid peale Iirimaa ja Ühendkuningriigi.

Pärast nimetatud määruse vastuvõtmist 20. mail 2014. aastal võttis nõukogu 9. oktoobril 2014. aastal vastu otsuse, millega anti komisjonile luba alustada läbirääkimisi Euroopa Liidu ja Timor-Leste Demokraatliku Vabariigi vahelise kahepoolse lepingu sõlmimiseks. Läbirääkimised algasid 19. novembril 2014 ja lõppesid 15. detsembril 2014. Lepingule kirjutati alla 2015. aasta 26. mail Brüsselis. Nimetatud kuupäevast alates kohaldatakse lepingut ajutiselt kuni ajani, mil Euroopa Parlament selle heaks kiidab.

Allakirjutatud lepinguga nähakse Euroopa Liidu ja Timor-Leste Demokraatliku Vabariigi kodanikele ette võimalus reisida viisavabalt teise lepinguosalise territooriumile kuni 90 päevaks mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul. Viisanõudest on vabastatud kõik isikud (tava-, diplomaatilise, teenistus- või ametipassi ning eripassi kasutajad), kes reisivad kõikidel muudel eesmärkidel peale tasustatava töö tegemise.

**

Raportööri selgitus

Lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitlev leping on saavutus Euroopa Liidu ja Timor-Leste Demokraatliku Vabariigi vaheliste suhete süvendamisel ning see on Cotonou lepingu raames poliitiliselt väga suure tähtsusega ja on ühtlasi täiendav vahend majandus- ja kultuurisuhete tihendamiseks ning intensiivsema poliitilise dialoogi pidamiseks mitmesugustel teemadel, sealhulgas inimõigused ja põhivabadused.

Lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitlev leping annab võimaluse edendada majandussuhteid ja turismi. Turism on eriti oluline sektor Ida-Timori arengu seisukohast, sest selle vastu võivad ELi kodanikud tunda huvi nii turistide kui ka investoritena. Praegu on EL Vaikse ookeani piirkonna riikidele Austraalia ja Hiina järel tähtsuselt kolmas kaubanduspartner. EL on siiski Ida-Timorisse eksportijate seas kuuendal kohal. Viisanõude kaotamine on ühtlasi lisastiimul ELi ettevõtjatele ja investoritele.

Leping on piirkonnas poliitiliselt oluline ka seepärast, et see kindlustab Euroopa Liidu seisundit Vaikse ookeani piirkonna riikide partnerina ja liit kavatseb tugevdada strateegilist

partnerlust ASEANiga, mille liikmeks Ida-Timor võib saada.

Raportöör märgib ühtlasi, et pärast iseseisvumist on Ida-Timoris demokraatia stabiliseerunud äärmiselt kiiresti ja esiletõstmist väärivalt. Iseseisvumisest alates on riik olnud partnerluses Euroopa Liiduga ja sellest peale on suhted olnud väga head. 2012. aasta valimisvaatlusmissioon pidas kiiduväärseks, et eelmise missiooni (2007) soovitusi võeti väga suures osas arvesse, tehti jõupingutusi demokraatia põlistamiseks riigis ning rahumeelsete ja kaasavate valimiste tagamiseks. Pealegi pööratakse 11. Euroopa Arengufondi riiklikus soovituskavas suurt tähelepanu riigi institutsioonidele ja heale valitsemistavale. Põhiseadusega on kaitstud inimõigused ning põhiõigused- ja vabadused. Liidu ja Ida-Timori poliitiline dialoog sel teemal on keskendunud inimõigustele, ajakirjandusvabadusele ja soolisele võrdsuslikkusele, eriti võitlusele koduvägivalla vastu.

Mis puudutab isikute liikumist, siis valdavat osa Schengeni viisa taotlejatest võib pidada heauskseteks reisijateks, kes ei kujuta mingit ohtu, ja nad saavad lühiajalise viisa: 2014. aastal taotleti lühiajalist Schengeni viisat 773 korral ja keeldumise määr oli vaid 4,5%. Väga väike viisast keeldumise osakaal ja vähene viisataotlejate arv on kaks näitajat, mis võimaldavad välistada julgeolekuohu ja näha ette viisavabaduse.

Raportöör rõhutab, et viisavabadus on oluline tegur Euroopa ja Vaikse ookeani piirkonna rahvaste lähenemisel. Viisanõude kaotamise leping annab kodanikele mitte üksnes võimaluse saada täit kasu ELi ja AKV riikide partnerlusest, vaid ka selles osaleda, reisides soodsa hinnaga ja hõlpsasti.

Seetõttu peab raportöör tervitatavaks AKV–ELi parlamentaarse ühisassamblee liikmete märkimisväärset tegevust kõnealuse lepingu sõlmimisel. Leping hõlbustab muu hulgas ka nende endi osalemist AKV–ELi parlamentaarse ühisassamblee kohtumistel.

**

Lepingu rakendamine ja järelevalve

Lepingu rakendamise ja järelevalve osas palub raportöör Euroopa Komisjonil jälgida võimalikku arengut nende kriteeriumide puhul, mille alusel kanti riik määruse nr 509/2014 I lisast II lissasse. Nimetatud kriteeriumid ei puuduta mitte ainult ebaseaduslikku sisserännet, avalikku korda ja julgeolekut, vaid ka liidu välissuhteid asjaomaste kolmandate riikidega, sealhulgas eeskätt küsimusi, mis on seotud inimõiguste ja põhivabaduste järgimisega.

Raportöör kutsub ühtlasi Euroopa Komisjoni ja Ida-Timori ametivõime üles tagama viisavabaduse täieliku vastastikkuse, mis peab võimaldama kõigi kodanike, eeskätt kõigi liidu kodanike võrdset kohtlemist.

Raportöör juhib tähelepanu asjaolule, et lepingu haldamise ühiskomitees (artikkel 6) esindab Euroopa Liitu ainult Euroopa Komisjon. Euroopa Parlament kui ELi kodanike poolt otse valitud institutsioon ning demokraatia, inimõiguste ja Euroopa Liidu aluspõhimõtete kaitsja võiks olla kaasatud ühiskomitee töösse. Euroopa Parlamendi raportöör ergutab veel kord Euroopa Komisjoni vaatama edaspidistes lepingutes läbi ühiskomisjonide koosseisu.

Ühtlasi seab raportöör kahtluse alla tava, mille kohaselt viisavabaduse lepingutele kirjutatakse alla ja neid hakatakse ajutiselt kohaldama enne Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.

Raportööri arvates vähendab selline tava Euroopa Parlamendi tegutsemisvõimalusi ja on seda enam küsitav, et Euroopa Parlamenti ei teavitata õigeaegselt kahepoolsete läbirääkimiste kulgemisest.

**

Erisätted

Ühendkuningriigi ja Iirimaa eriseisundit on arvesse võetud sõlmitud lepingu põhjendustes. Seega ei osale Ühendkuningriik ja Iirimaa sõlmitud lepingus ja nende suhtes ei kohaldata selle sätteid.

Lepingule on lisatud ka ühisdeklaratsioon, milles kajastatakse Norra, Islandi, Šveitsi ja Liechtensteini tihedat seost Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega. Deklaratsioonis ergutatakse nende riikide võime sõlmima võimalikult kiiresti Timor-Leste Demokraatliku Vabariigiga kahepoolsed lühiajalise viisa nõudest loobumist käsitlevad lepingud.

Leping sisaldab territoriaalse kohaldatavusega seotud sätteid: Prantsusmaa ja Madalmaade puhul kohaldatakse lepingut ainult nende kahe liikmesriigi Euroopas paikneval territooriumil.

**

Raportöör soovib kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni liikmetel käesolevat raportit toetada ning Euroopa Parlamendil oma nõusoleku anda.

**VASTUTAVAS KOMISJONIS TOIMUNUD
LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS**

Vastuvõtmise kuupäev	10.11.2015
Lõpphääletuse tulemus	+: 50 -: 3 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Martina Anderson, Heinz K. Becker, Malin Björk, Caterina Chinnici, Rachida Dati, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Tanja Fajon, Laura Ferrara, Monika Flašíková Beňová, Lorenzo Fontana, Mariya Gabriel, Kinga Gál, Nathalie Griesbeck, Jussi Halla-aho, Filiz Hyusmenova, Iliana Iotova, Eva Joly, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Timothy Kirkhope, Barbara Kudrycka, Marju Lauristin, Juan Fernando López Aguilar, Monica Macovei, Vicky Maeijer, Roberta Metsola, Alessandra Mussolini, József Nagy, Birgit Sippel, Branislav Škripek, Csaba Sógor, Helga Stevens, Traian Ungureanu, Bodil Valero, Marie-Christine Vergiat, Udo Voigt, Cecilia Wikström, Kristina Winberg, Tomáš Zdechovský
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Pál Csáky, Anna Hedh, Petr Ježek, Ska Keller, Miltiadis Kyrkos, Artis Pabriks, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Salvatore Domenico Pogliese, Christine Revault D'Allonnes Bonnefoy, Barbara Spinelli, Kazimierz Michał Ujazdowski, Axel Voss
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (kodukorra art 200 lg 2)	Francisco Assis, Eugen Freund

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

50	+
ALDE	Nathalie Griesbeck, Filiz Hyusmenova, Petr Ježek, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Cecilia Wikström
ECR	Jussi Halla-aho, Timothy Kirkhope, Monica Macovei, Helga Stevens, Kazimierz Michał Ujazdowski, Branislav Škripek
EFDD	Laura Ferrara
ENF	Lorenzo Fontana
GUE	Martina Anderson, Malin Björk, Barbara Spinelli, Marie-Christine Vergiat
PPE	Heinz K. Becker, Pál Csáky, Rachida Dati, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Mariya Gabriel, Kinga Gál, Barbara Kudrycka, Roberta Metsola, Alessandra Mussolini, József Nagy, Artis Pabriks, Salvatore Domenico Pogliese, Csaba Sógor, Traian Ungureanu, Axel Voss, Tomáš Zdechovský
S&D	Francisco Assis, Caterina Chinnici, Tanja Fajon, Monika Flašíková Beňová, Eugen Freund, Anna Hedh, Iliana Iotova, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Miltiadis Kyrkos, Marju Lauristin, Juan Fernando López Aguilar, Christine Revault D'Allonnes Bonnefoy, Birgit Sippel
VERTS/ALE	Eva Joly, Ska Keller, Bodil Valero

3	-
EFDD	Kristina Winberg
ENF	Vicky Maejjer
NI	Udo Voigt

0

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu